

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	7	5	3	7
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	6
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 6th Semester
(2055)**

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper : Disorganisation and Emerging Problems

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **FIVE** questions in all. Question No. 1 is compulsory. In addition, attempt **FOUR** questions, selecting **ONE** question from each Unit.

1. Attempt **NINE** of the following in **30-35** words each :

- (1) Societal Disorganisation
- (2) Social Problems
- (3) Altruistic Suicide
- (4) Domestic Violence
- (5) Female Headed Households
- (6) Poverty Line
- (7) List any **FOUR** negative outcomes of Alcoholism
- (8) Cyber Crime
- (9) Egoistic Suicide

(10) Child Abuse

(11) Mention four measures to prevent Cyber Crime

(12) Drug De-addiction.

9×2=18

UNIT-I

2. Define Social Disorganisation. Describe Personal & Familial Disorganisation.

OR

3. Describe in detail various causes of Social Disorganisation. 18

UNIT-II

4. Explain the impact of Drug addiction in Indian society.

OR

5. What role can family, community and government play in curbing the problems faced by adolescents ? 18

UNIT-III

6. Describe in detail the problems faced by working women.

OR

7. Explain various forms and causes of violence against children.

18

UNIT-IV

8. What are the challenges faced by the aged ? Write in your words some solutions to those challenges.

OR

9. *"Corruption is a cancer : a cancer that eats away at a citizen's faith in democracy, diminishes the instinct for innovation and creativity."* Comment. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पाँच प्रश्नों को हल करें। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है। इसके अतिरिक्त, प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करते हुए कुल चार प्रश्न हल करें।

1. निम्नलिखित में से नौ प्रश्नों के उत्तर 30-35 शब्दों में दें :

- (1) सामाजिक अव्यवस्था
- (2) सामाजिक समस्याएँ
- (3) परोपकारी आत्महत्या
- (4) घरेलू हिंसा
- (5) महिला प्रधान परिवार
- (6) गरीबी रेखा
- (7) शराबखोरी के कोई चार नकारात्मक परिणाम बताएँ
- (8) साइबर अपराध
- (9) अहंकारी आत्महत्या

(10) बाल शोषण

(11) साइबर अपराध को रोकने के लिए चार उपाय बताएँ

(12) नशा मुक्ति।

9×2=18

यूनिट-1

2. सामाजिक अव्यवस्था को परिभाषित करें। व्यक्तिगत एवं परिवारिक अव्यवस्था का वर्णन करें।

अथवा

3. सामाजिक अव्यवस्था के विभिन्न कारणों का विस्तार से वर्णन करें।

18

यूनिट-II

4. भारतीय समाज में नशीली दवाओं की तत के प्रभाव की व्याख्या करें।

अथवा

5. किशोरों के सामने आने वाली समस्याओं को रोकने में परिवार, समुदाय और सरकार क्या भूमिका निभा सकती है ?

18

यूनिट-III

6. कामकाजी महिलाओं के सामने आने वाली समस्याओं का विस्तार से वर्णन करें।

अथवा

7. बच्चों के खिलाफ हिंसा के विभिन्न रूपों और कारणों की व्याख्या करें।

18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਵ੍ਰਤ੍ਤਾਂ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਕਥਾ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਹੈਂ ? ਉਨ ਚੁਨੌਤੀਯੋਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮਾਧਾਨ ਅਪਨੇ ਸ਼ਬਦੋਂ ਮੇਂ ਲਿਖੋਂ।

ਅਥਵਾ

9. “ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਾਚਾਰ ਏਕ ਕੈਂਸਰ ਹੈ: ਏਕ ਏਸਾ ਕੈਂਸਰ ਜੋ ਲੋਕਤੰਤ੍ਰ ਮੇਂ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੋ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ, ਨਵਾਚਾਰ ਔਰ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਤਿ ਕੋ ਕਮ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ।” ਟਿਪਣੀ ਕਰੋਂ।

18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 30-35 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ :

- (1) ਸਮਾਜਿਕ ਅਸੰਗਠਨ
- (2) ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
- (3) ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ
- (4) ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ
- (5) ਔਰਤ ਮੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ
- (6) ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ
- (7) ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ
- (8) ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ

(9) ਹੰਕਾਰੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

(10) ਬਾਲ ਸ਼ੋਸ਼ਣ

(11) ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚਾਰ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।

(12) ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਊ।

9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸਮਾਜਿਕ ਅਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਸੰਗਠਨ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

3. ਸਮਾਜਿਕ ਅਸੰਗਠਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

ਜਾਂ

5. ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਮੁਦਾਇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।

ਜਾਂ

7. ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹੱਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

9. “ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਇੱਕ ਕੈਂਸਰ ਹੈ : ਇੱਕ ਕੈਂਸਰ ਜੋ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ।” ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।

18